

## Poročilo sekcije "Organizacija prostovoljnega dela v krajevni skupnosti"

Vodja sekcije: Marinka Cekov

Poročevalka: Pavla Rapoša Tajnšek

Udeleženci posveta, ki so sodelovali v sekciji, so obravnavali prostovoljno delo v krajevni skupnosti kot bistveno sestavino samoupravnega združevanja ljudi v naši družbi, njihovega solidarnega in vzajemnega povezovanja ter sodelovanja pri uresničevanju neposrednih potreb in interesov v lokalni skupnosti.

Razprava se je usmerila predvsem v prikazovanje dosedanjih izkušenj pri razvijanju prostovoljnega dela in v razmišljanje o ustvarjanju ustreznije družbene klime ter organizacijskih, kadrovskih in materialnih pogojev za večji razmah prostovoljnega dela in samoorganiziranja ljudi v krajevnih skupnostih, družbenih organizacijah in društvih ter v drugih okoljih. Ne glede na različne izkušnje, o katerih so poročali udeleženci iz posameznih okolij, so vsi sodelujoči v razpravi izhajali iz spoznanja, da je nadaljnja razširitev in afirmacija prostovoljnega dela pomemben dejavnik razvoja socialističnih samoupravnih odnosov, saj omogoča ustvarjalno in demokratično izražanje interesov in pobud ter utrjuje in bogati medčloveške odnose.

V skupini smo se zavzemali za vzpostavitev dejavnih delovno-ljudskih povezav. V razpravi ni prišlo do nasprotujočih si pogledov in stališč; razpravljalci tudi niso posegli v teoretično pojasnjevanje in razčiščevanje konceptualnih vprašanj v zvezi z razvijanjem prostovoljnega dela in drugih oblik ustvarjalne pobude delovnih ljudi in občanov v krajevni skupnosti. Medtem ko smo pozornost namenili raziskovanju potencialov v ozidi in zunaj njih.

Večina aktivnih udeležencev razprave je zastopala centre za socialno delo, organizacije Rdečega križa v posameznih občinah in krajevnih skupnostih, Socialistično zvezo delovnega ljudstva in Višjo šolo za socialne delavce, zato tudi izkušnje, ki so jih posredovali, značilne prav za področje medsebojne solidarnosti in neposredne pomoči. Pokazalo se je, da so v mnogih okoljih dosegli vzpodbudne uspehe, v drugih pa se ubadajo šele s prvimi koraki pri razvijanju prostovoljnega dela in samoiniciative ljudi.

Uspešno so zastavili delo s krajevnimi skupnostmi v mariborskem centru za socialno delo, kjer so si v planskih dokumentih za naslednje srednjeročno ob-

dobje zagotovili tudi sredstva za strokovne delavce, ki bodo pospeševali in organizirali prostovoljno delo v krajevni skupnosti. V občini Ljubljana Vič-Rudnik so pri organizaciji prostovoljnega dela z mladimi sprva naleteli na strah in nezaupanje v krajevni skupnosti, kjer poteka zanimiva oblika dela, vendar zdaj skupina, ki jo vodijo mladi prostovoljci, uspešno deluje. Na dober odziv je naletelo tudi prizadevanje Centra za socialno delo v občini Koper, kjer že dve leti razvijajo pomoč starejšim občanom na domu in pri tem uspešno sodelujejo tudi s krajevnimi skupnostmi. V vseh navedenih okoljih centri za socialno delo že nekaj časa posvečajo precej časa in truda sodelovanju s socialno-zdravstvenimi komisijami v krajevnih skupnostih in izobraževanju njihovih članov, kar ni ostalo brez koristnih učinkov. V nekaterih drugih občinah pa doslej niso uspeli zagotoviti tega sodelovanja, prav tako pa nimajo še nobenih izkušenj z razvijanjem različnih novih oblik prostovoljnega dela, saj so preobremenjeni z rutinskimi nalogami.

O dobrih izkušnjah pri razvijanju prostovoljnega dela so poročali predstavniki posameznih organizacij Rdečega križa. Predstavnika iz SR Hrvatske sta navedla uspešno organizacijo sosedske pomoči, slovenski predstavniki pa so poročali še o razvijanju postaj Rdečega križa v krajevnih skupnostih kot nove oblike vsestranske pomoči ljudem ter o prostovoljnem delu mladih v okviru brigad Rdečega križa.

Precej izkušenj s prostovoljnim delom v krajevni skupnosti so si pridobili tudi študenti in delavci VSSD, ki so ob tem spoznali, da je včasih bolje, predvsem pa lažje, če se pri razvijanju prostovoljnega dela na socialnem področju vključimo v druge, že obstoječe organizacije (taborniki, društva upokojencev, društva invalidov ipd.) ter si v njihovem okviru prizadevamo, da bi vnesli posluh za probleme obrobni skupin ter pripravljenost za sodelovanje in povezavo z vsemi drugimi dejavniki v skupnosti.

Razprava je poleg izkušenj prispevala tudi konkretna stališča in predloge glede nadaljnjega razvijanja samoiniciative ljudi in prostovoljnega dela v krajevnih skupnostih, ki jih lahko strnemo v naslednjih sklepih:

- Prostovoljno delo moramo kot sestavni del celotnega družbenega razvoja in socialne politike vključiti v vse razvojne načrte. Ti načrti pa ne smejo biti

zgoj načelni, ponuditi moramo konkretne, dobro utemeljene programe, ki bodo podprti tudi s potrebnimi materialnimi sredstvi in strokovnimi kadri, ki so nujni predpogoj za uspešno delo prostovoljcev. Zavedati se moramo, da prostovoljno delo ni cenejša varianta strokovnega dela, temveč nova kvaliteta, ki pa je ni mogoče razvijati, če ne zagotovimo trdnih temeljev za njeno uspešnost.

- Konkretno zastavljene in dobro utemeljene programe prostovoljnih akcij na področju medsebojne pomoči v skupnosti kot tudi na vseh drugih področjih dela v krajevni skupnosti zahtevajo zlasti mladi prostovoljci, ki jih samo z načelnimi pozivi k solidarnosti ne bomo pridobili za sodelovanje.

- Pri načrtovanju družbenega razvoja in pri neposrednem reševanju nalog v krajevnih skupnostih moramo izhajati iz celovitosti razvojnih prizadevanj. Čeprav so marsikje že presegli prejšnjo usmerjenost v komunalno problematiko, je socialni razvoj v krajevnih skupnostih večkrat še zapostavljen, to pa odrija prostovoljno delo v krajevni skupnosti na obrobje njenih aktivnosti.

- Nismo še uspeli prebiti izolacije in odtujenosti ljudi v stanovanjskem okolju, zlasti v novih mestnih soseskah, zato moramo bolj načrtno kot doslej razvijati zavest ljudi in ustvarjati ustrezno družbeno klimo, ki bo vzpodbujala povezovanje pri reševanju skupnih interesov in s tem pospešila procese podružbljanja pri zadovoljevanju potreb družine in posameznika.

- Načrtno moramo omogočiti izražanje potreb in interesov ljudi v krajevni skupnosti in možnosti za aktivno delo tistih, ki so se pripravljene angažirati za reševanje svojih problemov in za pomoč drugim v skupnosti.

- Prostovoljno delo v krajevnih skupnostih se je doslej povečini omejevalo na delo z otroki in starejšimi občani, v bodoče pa bi ga morali načrtno razširiti še na ostale starostne in družbene kategorije, tako da bi se vsebina prostovoljnega dela povezala s potrebami in interesi vseh prebivalcev.

- Humanizacija odnosov v krajevni skupnosti, razvijanje solidarnosti in vzajem-

nosti mora postati ena od najpomembnejših nalog hišne samouprave, ki je bila doslej premalo vključena v razvijanje skrbi za človeka.

- Osrednjo vlogo pri tem ima Socialistična zveza, ki mora postati nosilec te načrtne družbene akcije in zagotoviti možnosti za izražanje različnih interesov ljudi in za njihovo povezovanje in organiziranje. Za to so najprimernejše sekcijske oblike dela v SZDL.
- Pomembno je, da se prostovoljno delo razvija v okviru skupnih programov, v katerih se povezujejo različni dejavniki v krajevni skupnosti, od družbenopolitičnih in družbenih organizacij, društev, samoupravnih organov do strokovnih institucij in različnih oblik samoorganiziranja.
- Posebno vlogo pri razvijanju prostovoljnega dela na socialnem področju imajo centri za socialno delo, ki morajo postati nosilci razvojne in preventivne socialne politike v občini in ki morajo biti ne le koordinatorji, pač pa tudi neposredni nosilci in izvajalci prostovoljnega dela. Za razvijanje prostovoljnega dela pa bi morali dati centrom tudi ustrezna materialna sredstva, jim zagotoviti kadre in širšo družbeno podporo in priznanje. Za ustvarjanje primerne družbene klime in za ustrežnejše družbeno vrednotenje razvojne in preventivne vloge centrov za socialno delo se morajo boriti poleg samih centrov in samoupravnih subjektov tudi družbenopolitične organizacije, pri čemer so v razpravi posebej omenili vlogo svetov za socialno politiko v okviru SZDL.